

28.02.2018 – Avf Rogaland

Stavanger

**Nytt fra BIR –
Digitalisering og mye mer!**

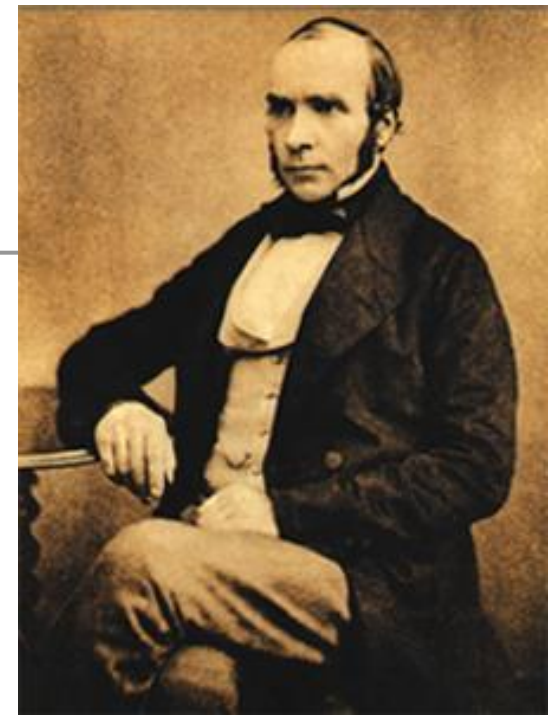
(12.45 - 30 min)

Toralf Igesund
FOU-sjef BIR AS

Tema

- Historie
- Digitalisering
- Matavfall
- CO₂ fangst
- Sirkulær økonomi
 - Peke framover

1860: Lov om Sundhedscommisioner

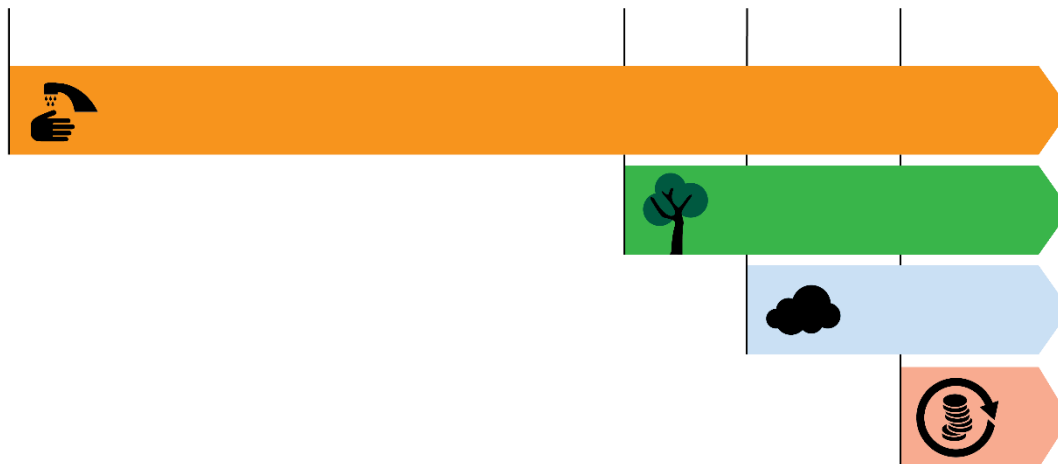
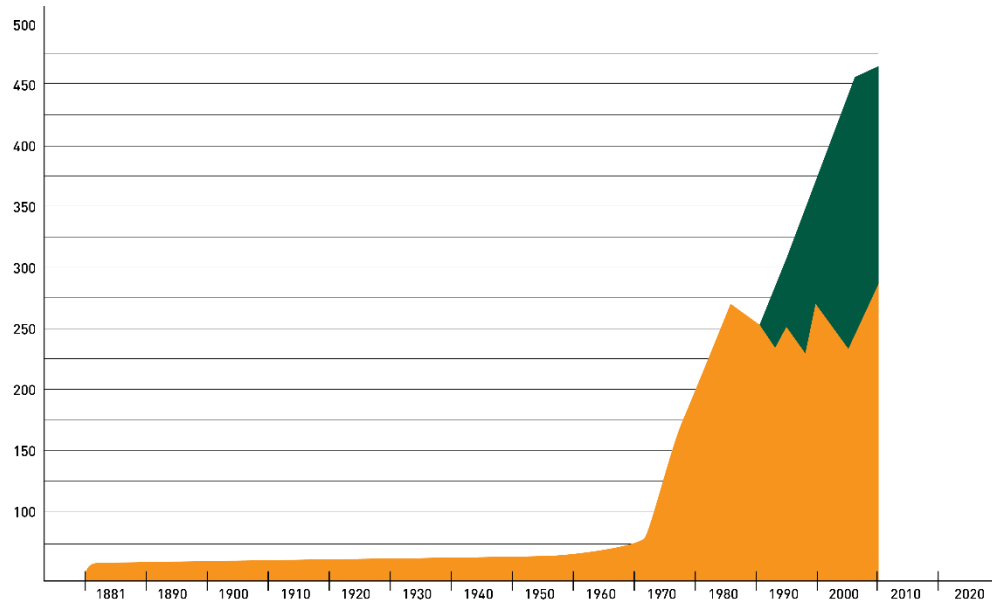
- Helseråd
- Forskrifter

1881: Bergen Renovationsvæsen

- Skandinavias første renovasjonsselskap
- Tvungen nattrenovasjon med tømning og desinfisering av kagger

Legislation has changed with the waste

1860 Health act

1983 Environmental act

1990s Climate change

2016 Circular economy

Samlet økonomisk effekt siden 2009

2017:

180 millioner NOK

2020:

290 millioner NOK

Omsetning BIR Privat 2016: 390 millioner NOK

Strategi & bakgrunn

- Kontroll på kundene
 - Ønske om å endre forretningsmodell (gebyrstruktur)
 - Incentiv for økt sortering
 - Følge råvareflyten gjennom verdikjeden
-
- Hvordan?

Steg 1: Identifisering av kunder

- Sensorbrikke på søppelspann
- Pilot i 2008
- Begynte med omegn i 2009
- Ca. 2,5 % ikke registrert
- 175' husholdninger

Steg 1: Effekt & muligheter

9 000 000 NOK pr år nye inntekter

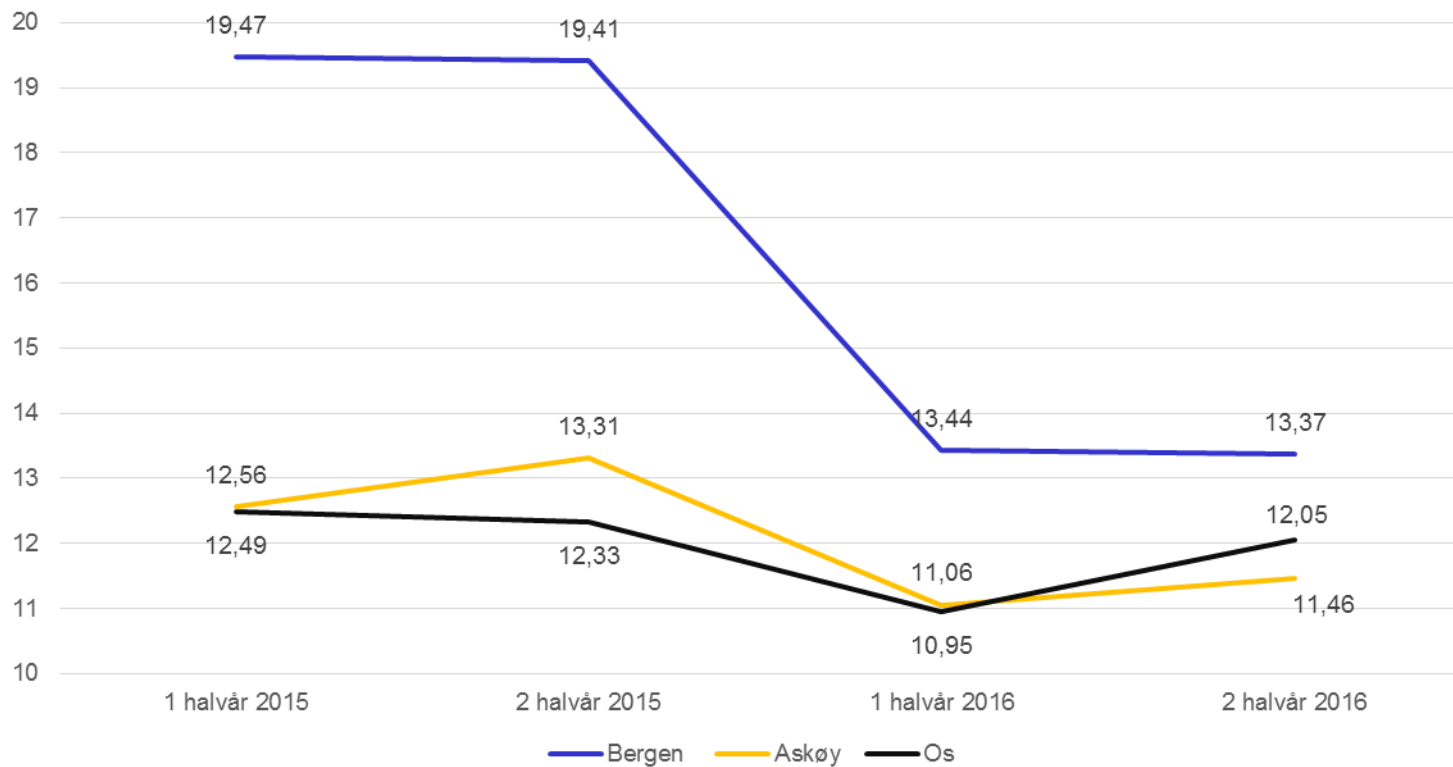
7 500 000 NOK pr år redusert kost transportør

Mulighet for fakturering pr henting (bruk)

Steg 2: Forretningsmodell

Antall tømminger restavfall 140l - 2015 og 2016

Steg 2: Effekt & muligheter

- 7,9% Restavfall
- 4000 tonn

- + 29,0% Plast
- + 300 000 NOK årlig

- + 9% Glass & Metall
- + 1 500 000 NOK årlig

Optimalisering av kjøreruter

- 30%

Algoritme optimalisering

- 20%

Nivåmåler Pilot Mars – Mai 2017

65% -> 85%

9 -> 6

3,6 -> 2,4

9000 KM

12,5t CO2

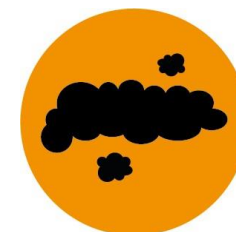

720 000 Kr

Digitalisering 2018->

- Dynamisk kjørerute generering basert på nivåmåler data
- Ca. 1000 glass & metall beholdere

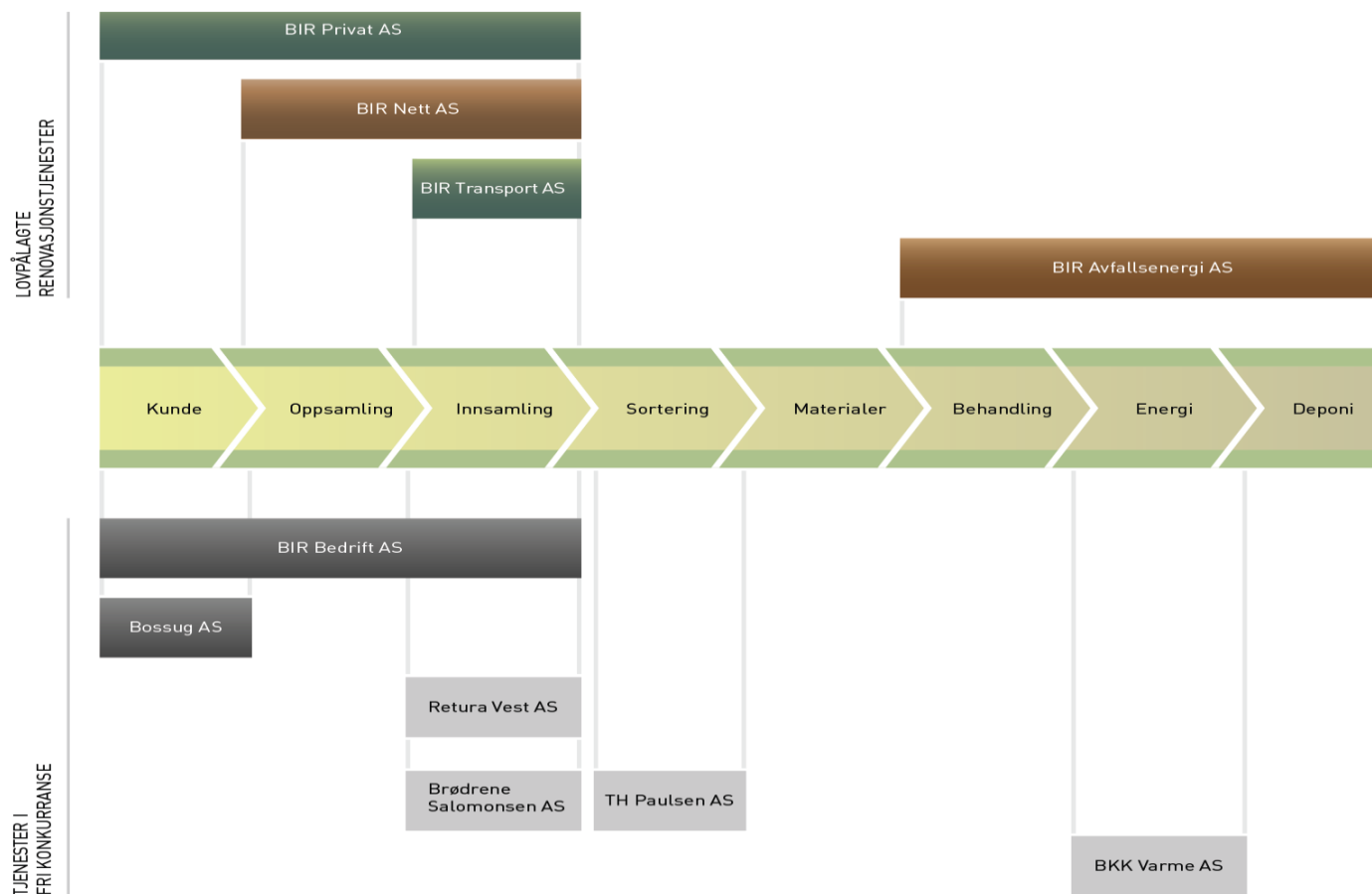
- Eksplosiv vekst for nedgrave løsninger (ca. 250% over neste 2 år)

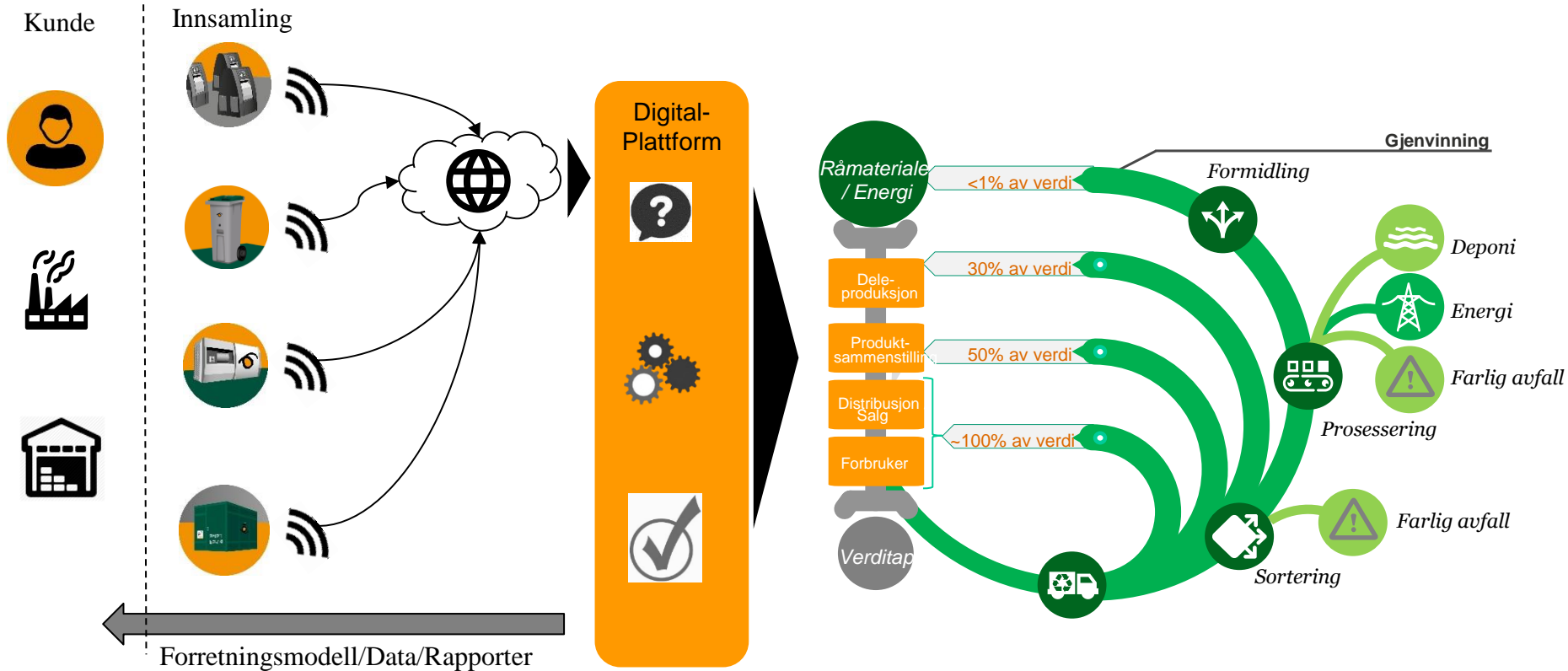
- Digitalkunde
- Bigdata \ Business Intelligence
- Robotisering
- Nye forretningsmodeller?

Verdikjeden & sirkulær økonomi

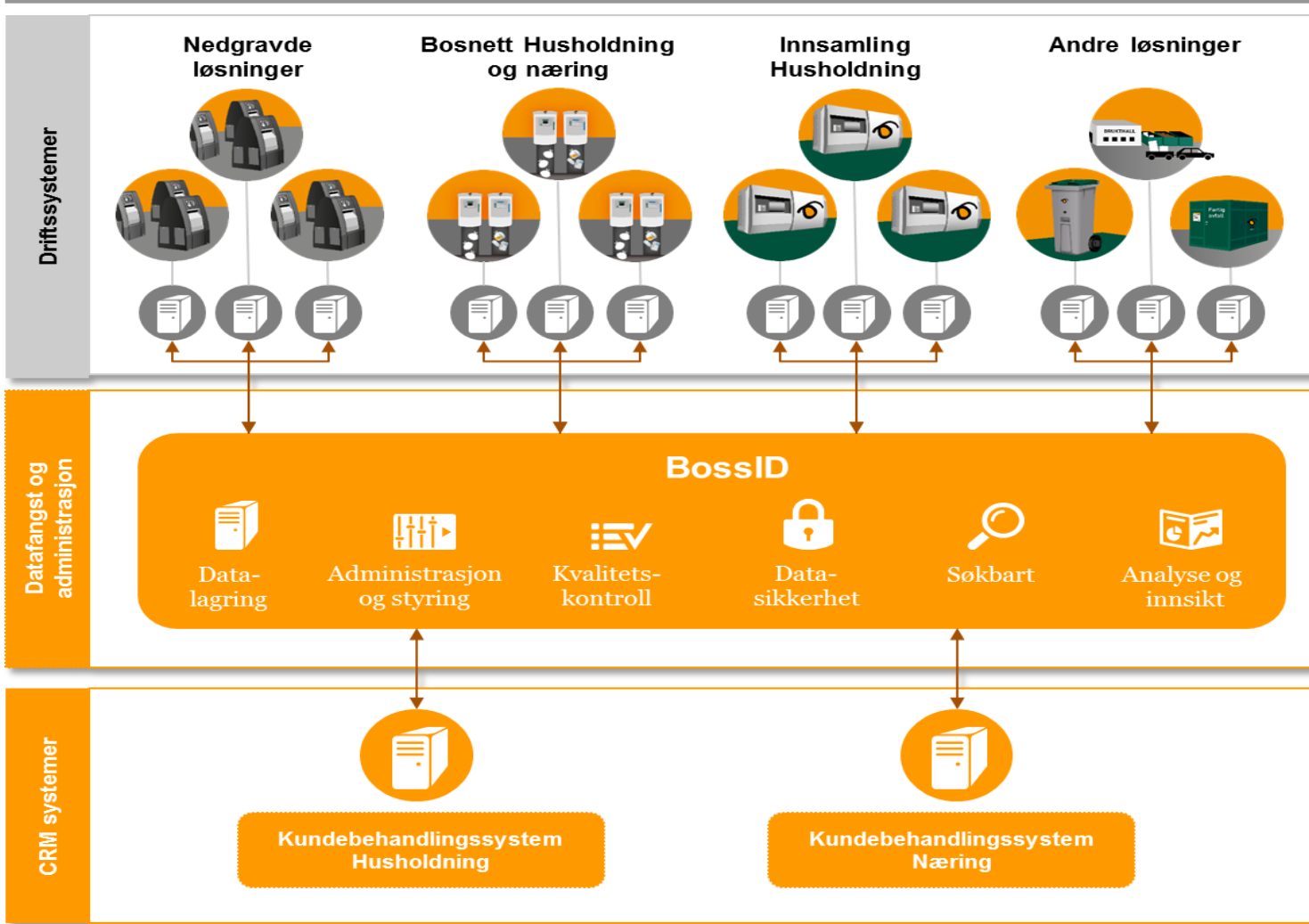

Hvordan følge ressursstrømmen

Digital plattform - BossID

Biologisk behandling i Bergen

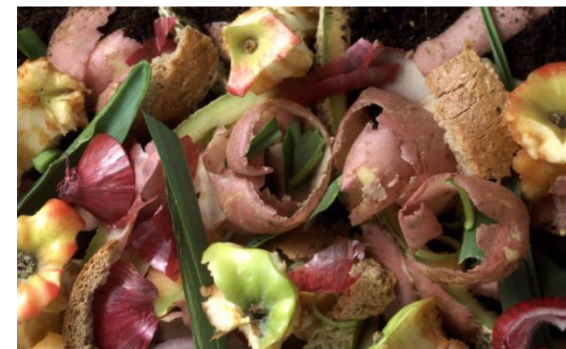
- 1881: latrine - nattrenovasjon – pudrett
- 1960-80: DANO kompost av restavfall
- Steriliseringsanlegg –Miljøfòr Vest – 30 år m svinefòr
- 1992 Prøveprosjekt kompostering mat fra husholdn
- 1999 – hush.avfall m mat til energigjenvinning

Matavfall i BIR

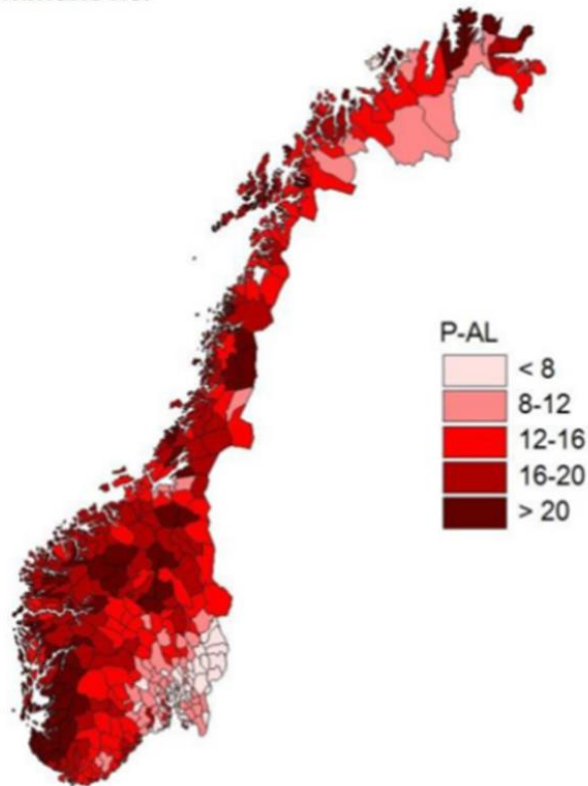
- Innsamling av skyller, storkjøkkenavfall og produksjon av svinefor (1977-2007)
 - Krav om sterilisering etter svinepest i 1963
- Eget gårdsanlegg fra 1977, seinere Miljøfor Vest felles selskap - BIR og Fatland Ølen
- Egen BIR storkjøkken-forskrift fram til 2004
 - Hjemmel forsvant m endret definisjon (forbr-hush)
- Svinefor fra avfall ble forbudt i EU etter kugalskap i Storbritannia
- Etter 2004: Storkjøkkenavfall + butikk/næringsmidler til kompostering, men **synkende mengder**

Utnyttelse av matavfall

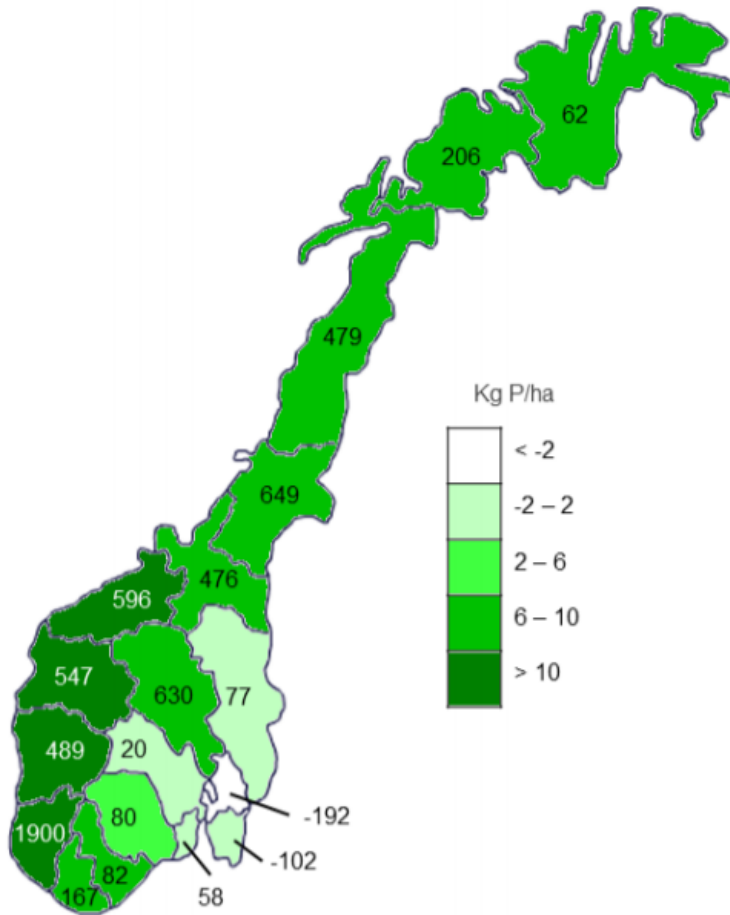
Gjennomsnittlig PAL-nivå i jordprøver.
Kommunevis.

Vestlandet har overskudd,
Østlandet underskudd
av fosfor

Kilde: Mdir, Bedre utnyttelse av fosfor

Miljødirektoratet:
COWI - Bedre utnyttelse av fosfor 2017

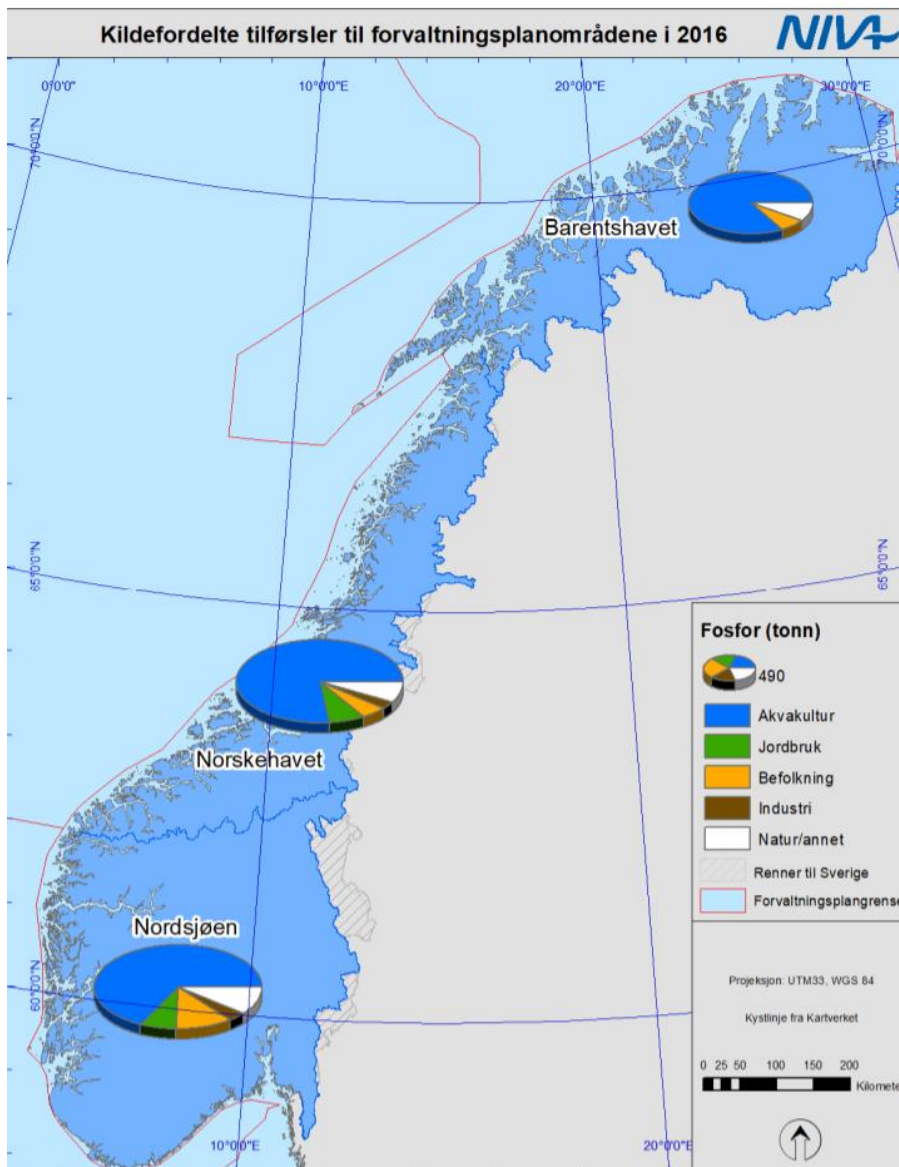

Resirkulering kan bare lykkes hvis resirkulert fosfor erstatter fosfor i mineralgjødsel.

Men allerede i dag blir bare 50 % av fosforet som blir tilført norsk landbruksjord med mineralgjødsel, husdyrgjødsel og organisk gjødsel tatt opp i plantene (Hamilton m.fl. 2016).

Figur 2. Årlig fosforoverskudd for enkeltfylker (tonn P/år) og gjennomsnittlig overskudd per hektar (dekar/10) markert med farge (kg P/ha og år).

Fosfor utslipp inkl havbruk

Tiltak mhp matavfall fra husholdning er helt marginalt

Vi må være kritisk mhp kost/ nytte

Landbrukspolitik – Øst- vs Vestlandet

- **Landbruket på Østlandet**
lite dyr og mye korn
- Mager, ofte sandrik jord - biorest som humus-tilskudd og fosforkilde

- **Landbruket på Vestlandet**
husdyrhold og grasproduksjon
- Feit, humusrik jord – trenger spredeareal til egen husdyrgjødsel

Mataavfall

Ingen biogass på Vestlandet eller NordNorge—
mangel på [spredeareal for bioest](#)
Skyldes geografi, klima og landbrukspolitik

Kornslagene som produseres i Norge

Kartet viser i hvilke fylker de forskjellige korntypene dyrkes

Bruk av biogass i kjøretøy

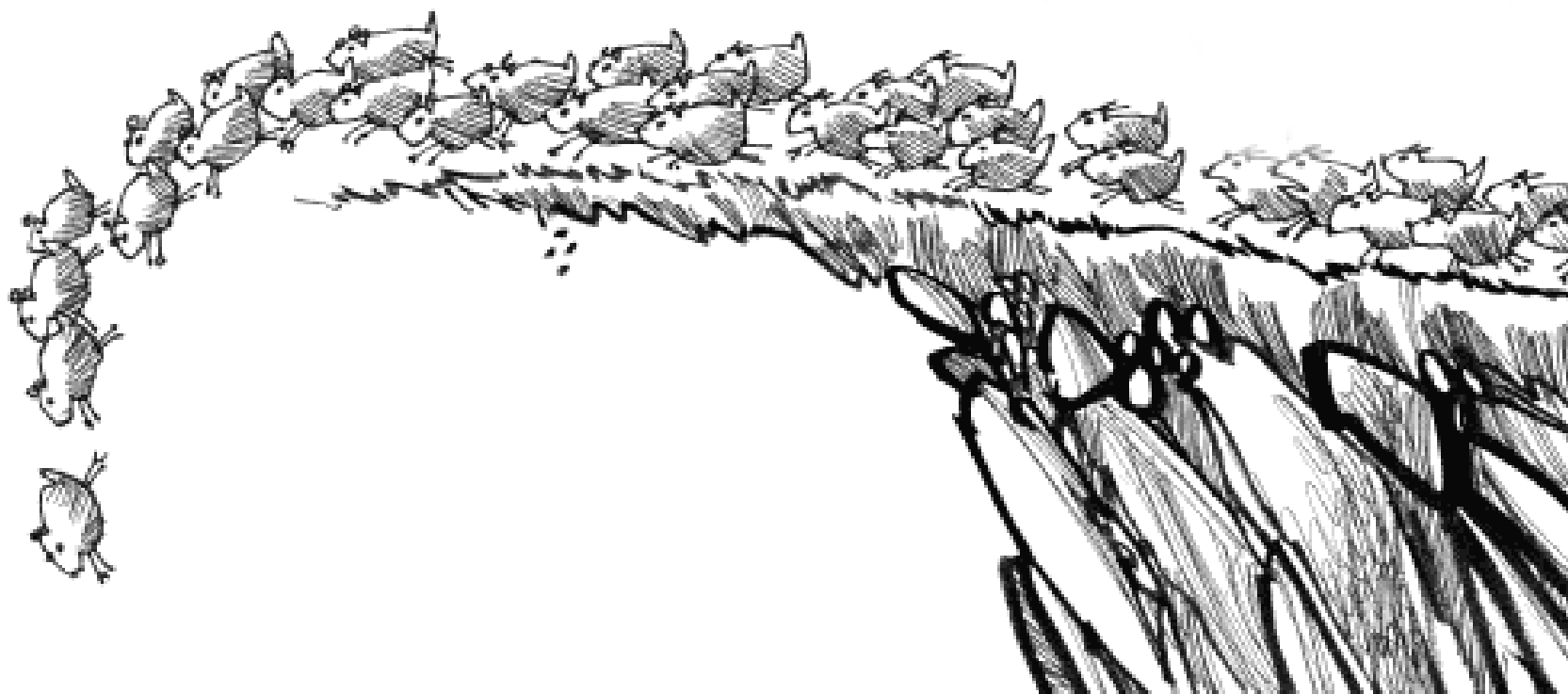
Kan være god løsning **hvis**

- Sikker tilgang på kjøretøygass
- utslipp er OK, (ikke nullutslipp)
- Motorstyrke er tilstrekkelig

- *Men framtiden er vel elektrisk?*

Når vi vet dette -

Hvorfor planlegger vi så mange biogassanlegg på Vestlandet?

Matafalls pyramiden

Kvalitetsgjenvinning

Kan vi få til mer høyverdig gjenvinning?

Hva trenger vi på Vestlandet?

- Vi har overskudd av myrjord og av husdyrgjødsel
- Men vi har underskudd av **protein og omega3** til fiskefor (laksen spiser soya)

1.7.2017: insektsmel tillatt i laksefor

Finnes det alternativer til biogass på Vestlandet?

NG har etablert tørkeanlegg, siden fjernet

Vil frakte tørket pulver til biogassanlegg på Østlandet

Ledig kapasitet i anlegg på Østlandet

Mikroalger

Dyrking av mikroalger kan gi en bærekraftig, biobasert omega-3 produksjon basert på bruk av CO₂ og alger

Alger trenger CO₂, lys og næringsstoffer

– vi prøver ulike typer matavfall

Uni Research -> NORCE

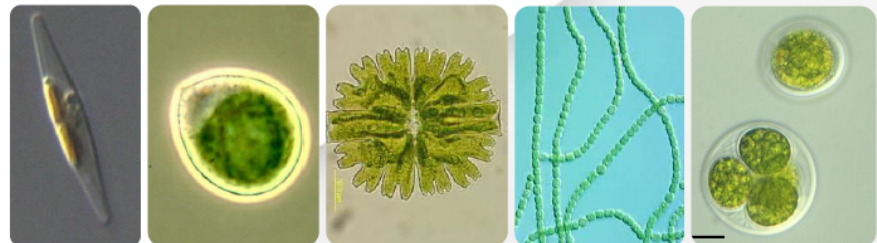
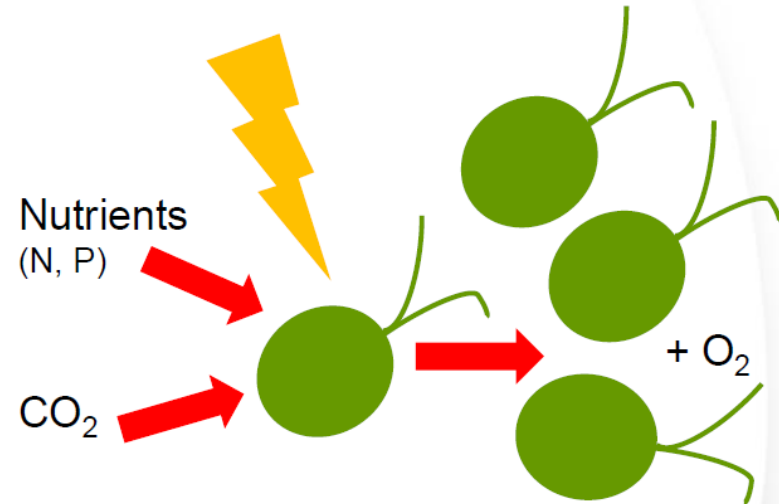

Forsker Dorinde Kleinegris

Why microalgae?

- High areal productivity
- CO₂ mitigation
- No arable land
- Low water use
- Seawater and wastewater
- Can use residual streams for nutrients
- High diversity, many products

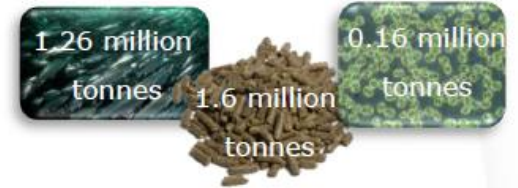
Scale - Salmon as example

- Objective: replace 10% of fish meal with algae

- Nutrients needed:

- 293 400 tons CO₂
- 14 670 ton N
- 1 630 ton P

- TCM captures 100 000 ton CO₂ per year
 - Yara produces in Norway alone 2,7 million ton NPK yearly
- BUT
- There are other sources as well....

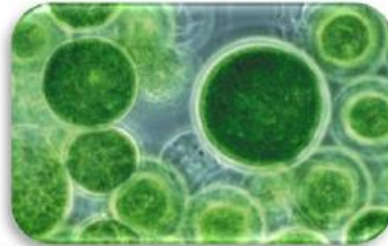

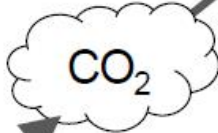
Municipality
Biodegradable
Waste

Insects

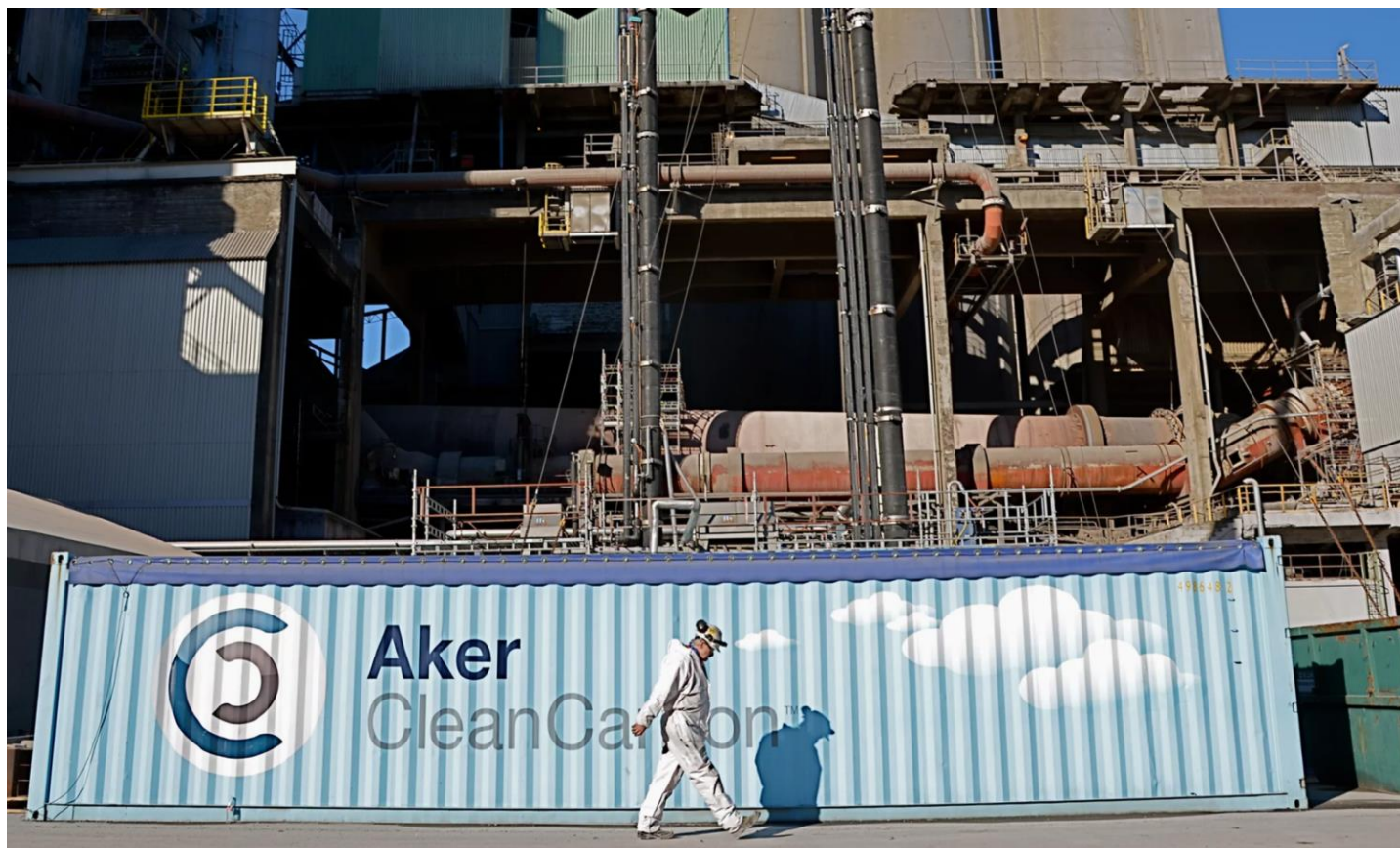
Insect
manure

Fish manure

Karbonfangst og lagring i BIR? Sikrer areal og kontakter

INSEKTER

kan oppgradere matavfall

Omdanner karbohydrater til
høykvalitets protein, lipider

EU-biproduktforordningen er endret

AquaFly – 4 års forskningsprosjekt
Invertapro- grunder Voss, Tanzania

 invertapro

Larver + Organisk avfall
=
Bærekraftig protein

Avfall Norges Bioseminar
2017 bergen

www.invertapro.com
Facebook : Invertapro
Presentør : Alexander, gründer

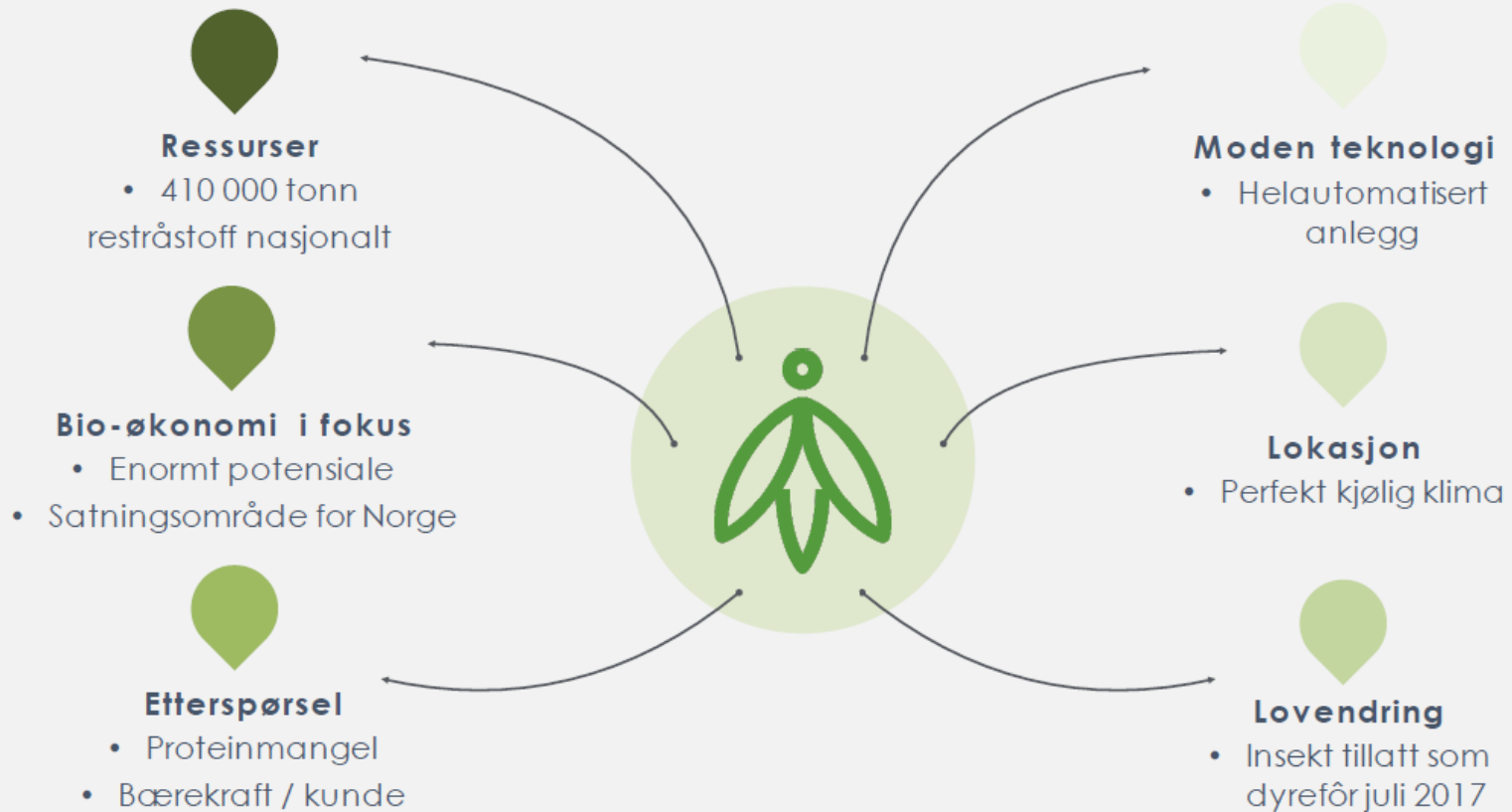

Melbillelarve
Tenebrio molitor

Black soldier fly
Hermetia illucens

Hvorfor Norge

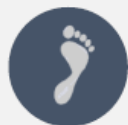
Bærekraft

Ikke bare resirkulering – **Oppsirkulering!**

Kortreist. Lokale ressurser, produksjon og kunder

Minimalt fotavtrykk: Energi, vann, mat, m²

Rent produkt: Ingen kjemikalier, sprøytemidler, hormoner, medisiner

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS

9 INDUSTRY, INNOVATION
AND INFRASTRUCTURE

12 RESPONSIBLE
CONSUMPTION
AND PRODUCTION

13 CLIMATE
ACTION

14 LIFE
BELOW WATER

FIGURE 1: OUTLINE OF A CIRCULAR ECONOMY

PRINCIPLE

1

Preserve and enhance natural capital by controlling finite stocks and balancing renewable resource flows

Regenerate Substitute materials Virtualise Restore

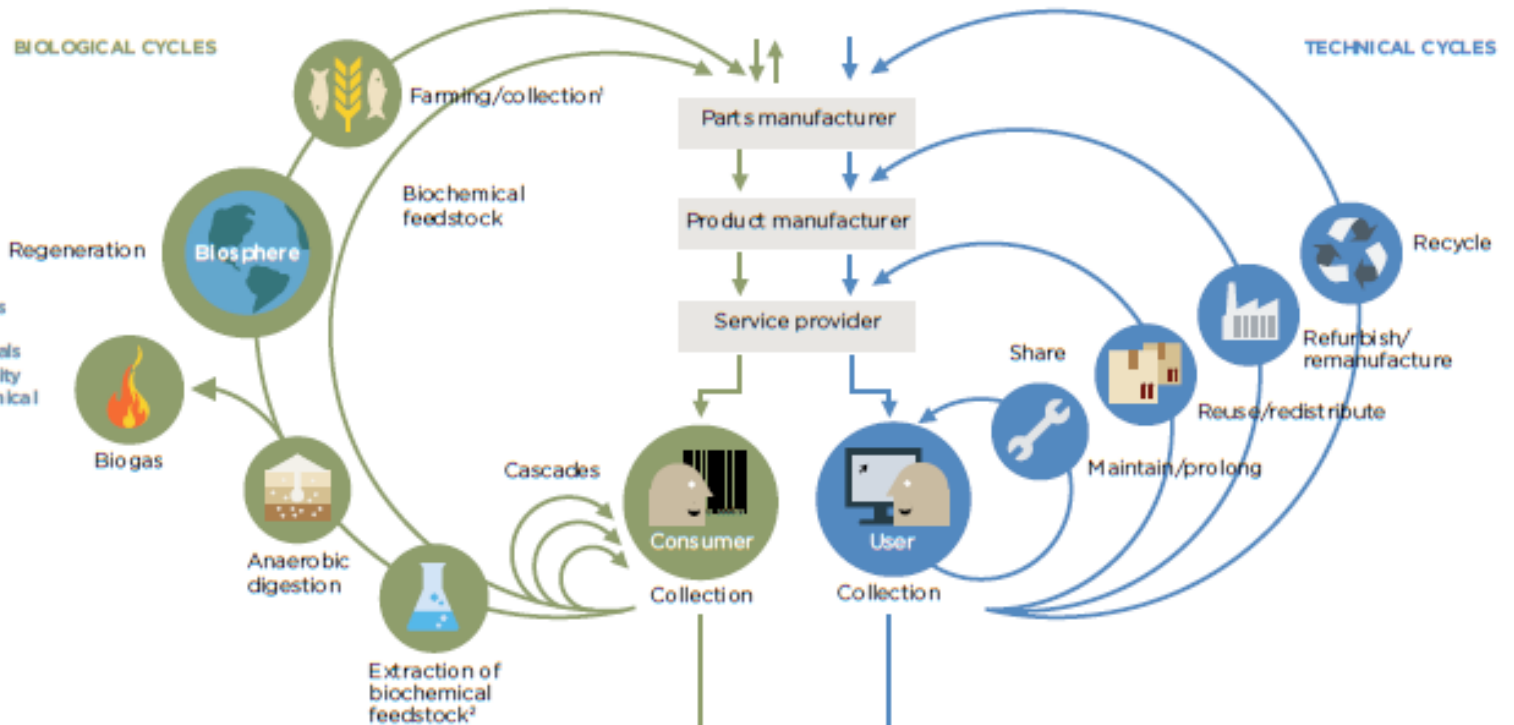
Renewables flow management

Stock management

PRINCIPLE

2

Optimise resource yields by circulating products, components and materials in use at the highest utility at all times in both technical and biological cycles

PRINCIPLE

3

Foster system effectiveness by revealing and designing out negative externalities

Minimise systematic leakage and negative externalities

1. Hunting and fishing
2. Can take both post-harvest and post-consumer waste as an input

Source: Ellen MacArthur Foundation and McKinsey Center for Business and Environment; Adapted from Braungart & McDonough, Cradle to Cradle (C2C).

Hva nå BIR?

BIR vil **ikke** bygge lokalt biogassanlegg

Vi er åpen for flere muligheter:

- Biogass Østlandet med bruk av bioest
- Dyrkingsforsøk av mikroalger
- Matavfall til insekter, insektmel til fôr

- BIR vil også se på ulike former for oppsamling og innsamling

- Vil gå skrittvis fram
- Ønsker kvalitetsgjenvinning og lavest mulig kostnad

- Orkla kan produkt og produksjon
- NHH kan økonomisk analyse
- BIR kan boss

**SAMMEN
FOR EN GOD SAK**

Sirkulær økonomi - basis for å få det til, en systemanalyse

Masteroppgaver

- Vurdering av etablerte sirkulære verdikjeder
- Vurdering av nye sirkulære verdikjeder

Takk for
oppmerksomheten !

